

Sipoon kunnan vastine valtuustoaloitteeseen

Valtuustoaloitteessa ehdotetaan, että:

1. Sipoon perusopetuksessa matkapuhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttö kielletään koko koulupäivän ajaksi yhtenäisillä koulujen järjestyssäännöillä. Poikkeuksen muodostavat laitteen käyttö oppimisen tukivälineenä tai oppilaan terveydentilaan liittyvän syyn vuoksi. Järjestyssääntöjen rikkominen sanktioidaan esimerkiksi rehtorin puhuttelulla. Järjestyssääntöjen valmistelussa osallistetaan oppilaat, oppilaskunnat sekä vanhemmat ja vanhempainyhdistykset ja nuorisovaltuusto.

2. Sipoon kunta antaa Aivoliiton kansalliset suositukset älylaitteiden käytöstä lapsille, nuorille ja huoltajille vapaa-ajalla hyvinvoinnin edistämiseksi. Suositukset jalkautetaan käyttöön yhteistyössä vanhempien ja vanhempainyhdistysten, oppilaskuntien ja nuorisovaltuuston kanssa. Älylaitteiden käyttöä vapaa-ajalla koskevat suositukset viedään osaksi ns. Sipoon mallin vanhempainsopimusta.

3. Sipoon kunta käynnistää yhdessä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ja muiden alueen kuntien kanssa hankkeen, jossa Aivoliiton suositukset jalkautetaan konkreettiseksi osaksi hyvinvointialueen lasten ja nuorten psykososiaalisia palveluja, neuvolapalveluita ja oppilashuollon palveluja sekä valmistellaan malli haitalliseen käyttöön puuttumiseksi.

4. Suositukset ja niiden jalkauttaminen viedään osaksi alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä.

Sipoon kunnan toimenpiteet aloitteessa esitettyjen ehdotusten toteuttamiseksi

Aloitteessa ehdotetaan, että Sipoon perusopetuksessa matkapuhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttö kielletään koko koulupäivän ajaksi yhtenäisillä koulujen järjestyssäännöillä.

Eduskunta on hyväksynyt uuden mobiililainsäädännön 30.4.2025. Sipoon koulutuksen toimialalla on laadittu yhtenäinen ohjeistus mobiililaitteiden käytöstä ja säilytyksestä kouluilla. Ohjeistus on astunut voimaan 1.8.2025. Ohjeistuksen tarkoituksena on tukea oppimista, työrauhaa ja keskittymistä, edistää turvallista ja viihtyisää oppimisympäristöä sekä ohjata vastuulliseen mobiililaitteiden käyttöön. Samalla huomioidaan oppilaiden yksilölliset tarpeet, kuten mobiililaitteiden käyttötarve terveydellisistä syistä tai oppimisen apuvälineenä.

Lain mukaan Suomessa oppilaat eivät lähtökohtaisesti saa käyttää mobiililaitteita ilman opettajan tai rehtorin lupaa oppituntien aikana. Sipoossa on lisäksi linjattu, että mobiililaitteiden käyttöä rajoitetaan myös välitunneilla, retkillä ja ruokailun aikana. Opetushallitus suosittelee myös tätä. 1.8.2025 alkaen Sipoon kouluissa noudatetaan edellä mainittua oppituntia koskevaa lakia, sekä seuraavaa:

- 1.–9. luokkien oppilaat eivät käytä ollenkaan mobiililaitteita koulupäivän aikana.
- Kukin koulu linjaa järjestyssäännöissä mobiililaitteen säilytyksestä koulupäivän aikana ja seuraamuksista sääntörikkomuksiin mobiililaitteiden käytössä.

Laitteiden käyttö on sallittua seuraavissa tilanteissa opettajan tai rehtorin luvalla:

- oppimistarkoituksessa opettajan luvalla
- välttämättömien, kiireellisten asioiden hoitoon opettajan luvalla
- henkilökohtaiseen terveydenhoitoon rehtorin luvalla
- apuvälineenä esimerkiksi kommunikoinnissa rehtorin luvalla

Sipoon kunnassa on otettu käyttöön vanhempainsopimus kaikilla perusopetuksen kouluilla 1.8.2025. Sopimuksen tavoitteena on vahvistaa koulun ja huoltajien välistä yhteistyötä. Jo nyt sopimuksessa on yhtenä kohtana, että koulun opetussuunnitelma, yhdenvertaisuussuunnitelma ja järjestyssäännöt ovat selkeät ja huoltaja on tutustunut niihin. Vanhempainsopimuksessa on myös lyhyesti kuvattu mobiililaitteiden käyttöä koskevat linjaukset koulupäivien aikana.

Vanhempainsopimuksella varmistetaan, että huoltajat tietävät, mistä löytyy koulun järjestyssäännöt. Sopimuksessa varmistetaan myös huoltajan sitoutuminen kunnioittavaan ja toisia arvostavaan vuorovaikutukseen koulun kanssa. Tämä tukee lapsen ja nuoren kasvua, kehitystä ja oppimista parhaalla mahdollisella tavalla.

Yhteistyö Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa

Aloitteessa ehdotettiin Sipoon kunnan käynnistävän hankkeen yhdessä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ja muiden alueen kuntien kanssa. Hanke ei ole tällä hetkellä realistisesti toteutumassa.

Hyvinvointialue laatii oman alueellisen hyvinvointisuunnitelman, kunta ei voi sitä tehdä. Kunta voi olla mukana jalkauttamassa suosituksia. Sipoon kunta välittää hyvinvointialueelle tiedon mobiililaitteiden terveysvaikutusten huomioimisesta. Kunta ei voi järjestää hyvinvointialueen palveluja. Aloitteen toimenpide-ehdotuksia on käsitelty kunnan toimialojen yhteisessä LANU-ryhmässä (Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen ryhmä), jossa on myös mm. poliisin, Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ja seurakunnan edustus.

Yhteenveto

Näillä yllä kuvatuilla toimilla Sipoon koulutuksen toimiala pyrkii vastaamaan valtuutettujen kanssa jaettuun huoleen mobiililaitteiden käytön haittavaikutuksien minimoimisesta kouluissa ja vapaa-ajalla.

Liitteet:

Aivoliiton kansalliset suositukset älylaitteiden käytöstä
[lasten_ja_nuorten_aivojen_kehitys_ja_alypuhelimet.pdf](#)

Sibbo kommuns svar på fullmäktigemotion

I fullmäktigemotionen föreslås:

1. Användningen av mobiltelefoner och andra mobila enheter förbjuds under hela skoldagen inom den grundläggande utbildningen i Sibbo med skolornas enhetliga ordningsregler. Undantaget är användning av enheten som stöd för lärande eller på grund av elevens

hälsotillstånd. Sanktioner för brytande av ordningsreglerna är till exempel tillsägelse av rektorn. Eleverna och elevkårerna, föräldrarna och föräldraföreningarna samt ungdomsfullmäktige delaktiggörs i beredningen av ordningsreglerna.

2. Sibbo kommun ger rekommendationer som följer Hjärnförbundet rf:s rekommendationer till barn, ungdomar och vårdnadshavare för främjande av välfärd för användning av smarta enheter på fritiden. Rekommendationerna implementeras i samarbete med föräldrarna, föräldraföreningarna, elevkårerna och ungdomsfullmäktige. Rekommendationerna om användning av smarta enheter på fritiden inkluderas i vårdnadshavarkontraktet i den s.k. Sibbomodellen.

3. Sibbo kommun inleder i samarbete med Östra Nylands välfärdsområde och andra kommuner i regionen ett projekt där Hjärnförbundet rf:s rekommendationer implementeras till en konkret del av välfärdsområdets psykosociala tjänster för barn och ungdomar, rådgivningstjänster och elevvårdstjänster samt förbereder en modell för ingripande i överanvändning av smarta enheter.

4. Rekommendationerna och implementeringen av dem inkluderas i målen och åtgärderna i den regionala välfärdsplanen.

Sibbo kommuns åtgärder för att genomföra förslagen i motionen

I motionen föreslås att användningen av mobiltelefoner och andra mobila enheter förbjuds under hela skoldagen inom den grundläggande utbildningen i Sibbo med skolornas enhetliga ordningsregler.

Riksdagen godkände ändringar i lagen om grundläggande utbildning om användningen av mobila enheter 30.4.2025. Utbildningssektorn i Sibbo kommun har utarbetat en enhetlig anvisning för användning och förvaring av mobila enheter i skolan. Anvisningen trädde i kraft 1.8.2025. Målet med anvisningen är att stödja lärande, arbetsro och koncentration, främja en trygg och trivsamt inlärningsmiljö och handleda eleverna i ansvarsfull användning av mobila enheter. Samtidigt beaktas elevernas individuella behov, såsom behov av att använda mobila enheter av hälsoskäl eller som hjälpmedel.

Enligt lagen får eleverna i Finland i princip inte använda mobila enheter under lektionerna utan lärarens eller rektorns tillstånd. Därtill har Sibbo beslutat att användningen av mobila enheter begränsas även under raster, utflykter och skolbispisning. Detta rekommenderas även av Utbildningsstyrelsen. Från och med 1.8.2025 följer Sibboskolorna de ovannämnda ändringarna i lagen samt följande riktlinjer:

- Elever i årskurs 1–9 använder inte alla mobila enheter under skoldagen.
- Varje skola bestämmer i sina ordningsregler om förvaring av mobila enheter under skoldagen och påföljder för brytande av ordningsreglerna gällande användning och förvaring av mobila enheter.

Mobila enheter får användas i följande situationer med lärarens eller rektorns tillstånd:

- i inlärnings syfte med lärarens tillstånd
- för skötsel av nödvändig, brådskande ärenden med lärarens tillstånd
- för personlig hälsovård med rektorns tillstånd

- som hjälpmedel för till exempel kommunikation med rektorns tillstånd.

I Sibbo kommun har varje skola inom den grundläggande utbildningen tagit i bruk vårdnadshavarkontraktet 1.8.2025. Målet med kontraktet är att förstärka samarbetet mellan skolan och vårdnadshavarna. Det finns redan nu en punkt i kontraktet om att skolans läroplan, likabehandlingsplan och ordningsregler ska vara tydliga och att vårdnadshavaren har bekantat sig med dem. I vårdnadshavarkontraktet sammanfattas också riktlinjerna för användning av mobila enheter under skoldagen.

Med vårdnadshavarkontraktet säkerställer vi att vårdnadshavarna vet var de kan hitta skolans ordningsregler. Med kontraktet säkerställs även vårdnadshavarens förbindelse till respektfull och uppskattande kommunikation med skolan. Detta stöder barnens och ungdomarnas uppväxt, utveckling och lärande på bästa möjliga sätt.

Samarbete med Östra Nylands välfärdsområde

I motionen föreslås att Sibbo kommun inleder ett projekt i samarbete med Östra Nylands välfärdsområde och andra kommuner i regionen. För närvarande är det inte realistiskt att genomföra projektet.

Välfärdsområdet utarbetar sin egen regionala välfärdsplan, kommunen kan inte göra det. Kommunen kan delta i implementeringen av rekommendationer. Sibbo kommun meddelar välfärdsområdet om att de hälsopåverkningar som användningen av mobila enheter medför ska beaktas i planen. Kommunen kan inte ordna välfärdsområdets tjänster. Förslagen till åtgärder i motionen har behandlats i sektorernas gemensamma välfärdsgrupp för barn och unga, där även bland annat polisen, Östra Nylands välfärdsområde och församlingarna är representerade.

Sammanfattning

Med de åtgärder som beskrivs ovan strävar utbildningssektorn i Sibbo kommun efter att svara på den oro som vi delar med fullmäktigeledamöterna över överanvändning av mobila enheter i skolorna och på fritiden och minimera överanvändningens skadliga konsekvenser.

Bilagor:

Hjärnförbundet rf:s nationella rekommendationer för användning av mobila enheter (på finska)

[lasten ja nuorten aivojen kehitys ja alypuhelimet.pdf](#)